

## Záväzky - prísaha/dohoda



napr. Stauffacherove slová o Rütli - ide o to, že nestratili nič zo svojej aktuálnosti

### Od prísahy k dohode

"Stojíme tu a spájame ruky. Spája nás jedna vôľa, jeden cieľ: Chceme byť slobodní! V najhlbšej núdzi si sľubujeme, že si budeme navzájom pomáhať, že budeme spoločne bojovať proti exekútorom a že sa neskloníme pred násilím."

Treba priznať, že Stauffacherove slová na Rütli odzneli už dávno a nie sú overené. Myšlienka, ktorá za nimi stojí, však nestratila nič zo svojej aktuálnosti.

Keď sa ľudia stretávajú, nevyhnutne dochádza k stretu rôznych hodnôt a odlišného správania. Či už pri športe, v práci alebo vo voľnom čase - normy, dohody a zákony určujú, ako budú ľudia na seba pôsobiť. Právny rámec manželstva je stanovený v zmluve, ekologický poľnohospodár musí prísne dodržiavať právne predpisy, ak chce dostávať dotácie od štátu, a dokonca aj deti a mládež podliehajú povinnej školskej dochádzke a musia dodržiavať školský poriadok. Tieto predpisy a zákony sú nevyhnutné na usporiadané spolužitie v spoločnosti.

### Vytváranie identifikácie

Všetky tieto zvonka určené podmienky sú stanovené autoritou a môžu vyvolať pocit bezmocnosti. V ľudskej prirodzenosti je, že sa cítime pohodlnejšie, keď môžeme sami určovať svoje konanie. To je možné aj v menších sociálnych skupinách. Za predpokladu, že všetci členovia dodržiavajú určité spoločne uzavreté dohody a môžu sa stotožniť so skupinovými cieľmi a dohodami. V malej firme to môže napríklad znamenať, že všetci zamestnanci sa rozhodnú pre nefajčiarske pracoviská. Urobia spoločný "záväzok". Záväzok sa vzťahuje na postoj a povinnosť, ktorú má človek voči veci alebo organizácii. Označuje úroveň

stotožnenia sa s konkrétnou vecou a angažovanosti v nej. V podnikaní je tento pojem pevnou hodnotou. Je mierou lojality zamestnancov a manažérov voči podniku. Čím je záväzok vyšší, tým viac sú motivovaní dosahovať ciele podniku.

## Nový štýl riadenia

Záväzky teda nie sú ničím zásadne novým. Sú to spoločné dohody o správaní, presvedčení a zámeroch. Dvojica sa právne zabezpečuje nielen prostredníctvom zmluvy. Uzatvárajú aj spoločný záväzok starať sa jeden o druhého a prejavovať partnerovi úctu a ľudskosť. Výskumný tím si definuje morálne a etické normy, ktoré dodržiava pri svojej každodennej práci. A Spolkový úrad pre šport spúšťa projekt "Elitný šport bez doping" s cieľom zapojiť športovcov do boja proti doping. To sú len tri z mnohých možných príkladov.

Záväzky nenahrádzajú existujúce zákony a pravidlá, ale skôr ich dopĺňajú. Ak majú mať trvalý účinok, musia byť prijaté dobrovoľne a vypracované spoločne. To si často vyžaduje nový štýl riadenia, pretože "predpísané dohody" viac demotivujú, ako pomáhajú. Manažéri, tréneri a rodičia preto musia umožniť svojim zamestnancom, hráčom a deťom podieľať sa na vypracovaní dohody. Musia sa podieľať na rozhodovaní o tom, aké správanie je žiaduce. Len tak sa dosiahne potrebný záväzok a zodpovednosť za dohodnuté zámery. Je dôležité, aby záväzky prijaté v skupine boli záväzné a všetci ich dodržiavali. Preto je tiež dôležité zvážiť, čo robiť v prípade porušenia dohôd.

## Zlé vzory

Šport prekvitá v interakcii s inými ľuďmi, a preto ponúka veľa príležitostí na získanie skúseností v zaobchádzaní s emóciami. Súperi a spoluhráči, fanúšikovia a rozhodcovia, pravidlá a ambície vnášajú do "hry" emócie. Šport môže ľudí spájať, zbližovať a uľahčovať medziľudské kontakty. Je však aj miestom, kde sa prejavujú všetky sociálne konflikty: nadmerná konzumácia stimulantov, užívanie nedovolených návykových a dopingových látok, vylučovanie inak zmýšľajúcich, prekračovanie hraníc, sexuálne útoky alebo neférové správanie. Napríklad aféra s oplúťím a klamstvom na majstrovstvách Európy vo futbale jasne ukazuje, že keď ide o "každodenný chlieb", ako je to vo vrcholovom športe, spravodlivosť je niekedy pošliapaná. Laické triky a drobné porušenia pravidiel nie sú ničím výnimočným. Naopak, často sú vítané a akceptované v záujme úspechu. Napríklad "kráľ lastovičiek" sa podvodom dopracuje k rozhodujúcej penalte, hráč v poli sa po neškodnom faule váľa po ihrisku s tvárou skrútenou od bolesti a

strelec oslavuje strelený gól neregulárne rukou. Aj v tomto prípade účel ospravedlňuje prostriedky.

## **Pozrite sa namiesto toho, aby ste odvrátili zrak!**

Nemusíme chodiť až do vrcholového športu, aby sme našli takéto priestupky. Každý týždeň sú na švajčiarskych ihriskách slovne urážaní rozhodcovia a súperia sú napádaní neférovými prostriedkami. Ale nielen samotní hráči sa často prejavujú nevhodným správaním. Zlý príklad dávajú aj tréneri a diváci. Čo robiť, keď súperov vnímajú ako nepriateľov a zle sa k nim správajú slovami a strkanicami? Akceptovať to, keď sa neustále kritizujú pravidlá hry a rozhodnutia rozhodcov? Pozerať sa, keď sa víťazstvá oslavujú veľkým množstvom alkoholu? Pozerajme sa namiesto toho, aby sme odvracali zrak! Záväzky, ktoré sú rozumne rozvíjané a podporované všetkými, môžu pôsobiť proti tomu a prispieť k väčšiemu povedomiu základných hodnôt, lepšiemu prijímaniu a dodržiavaniu pravidiel a pozitívnejšiemu prístupu k zvládaniu emócií.

[Od prísahy k dohode\\_01](#)

## **Odkaz na zdroj:**

**Obsah:** Jugend+Sport, mobil 1, december 2004, ZÁVÄZKY

**Autori:** Ralph Hunziker, Hans Ulrich Mutti, Anton Lehmann, Barbara Boucherin

**autorské práva:** [www.mobile-sport.ch](http://www.mobile-sport.ch)

**Obrázok:** [www.juropa.net](http://www.juropa.net)